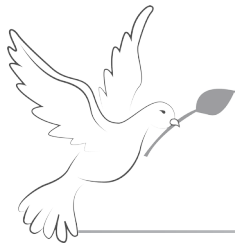

รูปแบบการจัดความยากจนเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของชุมชนในจังหวัดเชียงราย*

The Model of Poverty Eradication for Sustainable Development Goals of Community in Chiang Rai Province

¹กาญจนากร แก้วทิพย์, พระสุธีรัตนบัณฑิต และ โกนิฐ ศรีทอง

¹Kanchanart Kaewthip, Phrasuthirattanapundit and Konit Srithong

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author. E-mail: Karnchanart@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมจำนวน 25 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 12 รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีเทคนิคสามเส้า และนำเสนอแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยความสำเร็จในการจัดความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ได้พบปัจจัยสำเร็จสรุปได้ 5 ประการ คือ 1) ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ 2) การมีกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย 3) การสนับสนุนจากองค์กรภายนอก 4) การดำเนินชีวิตที่มีสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ดี และ 5) ผู้นำชุมชนมีความน่าเชื่อถือสามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่คนในชุมชนได้

2. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย พบว่า มีกระบวนการขับเคลื่อนประกอบด้วย 5 กระบวนการ คือ 1) การสร้างแรงผลักดัน 2) การปรับเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การจัดทำแผนชุมชนสู่นาคต 4) การนำหลักการหรือแผนการไปขับเคลื่อนการปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง และ 5) การปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. รูปแบบการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัด ได้พบรูปแบบการจัดความยากจนอย่างยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย สรุปเรียกว่า “CMPAC MODEL” ประกอบด้วย 1) C = Create Motivation การสร้างแรงผลักดันจากภายใน 2) M = Modify Learning การปรับเปลี่ยนเรียนรู้ 3) P = Plan Together การวางแผนอนาคตชุมชน 4) A = Applied Implementation การประยุกต์วิธีการและปฏิบัติจริง และ 5) C = Change for Sustainable Development การปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: ความยากจน; การจัดความยากจน; การพัฒนาที่ยั่งยืน; เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This Article aimed 1) to study the success factors in poverty eradication of communities in Chiang Rai Province 2) to study the driving of the sufficiency economy philosophy to eliminate poverty according to the target of Sustainable development of communities in Chiang Rai Province. 3) To present poverty eradication models in accordance with the goals of sustainable development of communities in Chiang Rai Province. A Chiang Rai group of key informants for in-depth interviews were 25 person. The group of key informants was 12 person. Data were collected using structured interview forms. Data were analyzed using triangulation technique. Presenting by description The results of research were found that

1. Success factors for poverty eradication of communities in Chiang Rai was found 5 successful factors which could be summarized as follows: (1) the abundance of natural resources 2) having diverse occupational groups 3) supporting from external organizations 4) living with a culture and well-being and 5) Community leaders are able to build trust among people in the community.

2. Driving the sufficiency economy philosophy to eliminate poverty in accordance with the sustainable development goals of the communities in Chiang Rai to be found that there are 5 driving processes which could be summarized as follows: 1) Creating impetus is that members of the community will There must be a driving force in order to be mutually involved. 2) Changing learning 3) Creating community plans to the future is to join together. 4) Bringing the principles or plans. 5) Changing methods to achieve sustainable development goals.

3. Poverty eradication model based on the sustainable development goals of communities in Chiang Rai from the process of driving the sufficiency economy philosophy to eliminate poverty to the sustainable development goals of communities in Chiang Rai was found a sustainable poverty eradication model in communities in Chiang Rai, summarized as “CMPAC MODEL” consists of 1) Create Motivation Internal motivation 2) Modify Learning 3) Plan Together, Community Future Planning 4) Applied Implementation Application of methods and practices, and 5) Change for Sustainable Development, methods for sustainable development.

Keywords: Poverty; Poverty Eradication; Sustainable Development; Sufficiency Economy.

บทนำ

จากรายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในระดับภาคของประเทศไทย” พบว่า ในภาคเหนือ: ความยากจนในภาพรวมของภาคเหนืออยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อยโดยมีสัดส่วน

คนจนร้อยละ 9.8 ในปี 2559 แต่ยังมีบางจังหวัดในภาคเหนือมีความยากจนสูงมาก แม้ว่าในปี 2559 ภาคเหนือมีสัดส่วนคนจนร้อยละ 9.8 ของประชากรทั้งหมดในภาคเหนือ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อย แต่มี 3 จังหวัดในภาคเหนือมีความยากจนสูงมากคือ แม่ฮ่องสอน ตาก และ น่าน โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสัดส่วนคนจนสูงถึงร้อยละ 39.2 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนือ 4.0 เท่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ 4.6 เท่า และเป็นจังหวัดที่มีความยากจนสูงที่สุดในประเทศไทย ส่วนจังหวัดตากมีสัดส่วนคนจนสูงถึงร้อยละ 27.5 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนือ 2.8 เท่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ 3.2 เท่า จังหวัดเชียงรายก็มีสัดส่วนคนจนสูงเช่นกันคือร้อยละ 15.8 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนือ 1.6 เท่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ 1.8 เท่า และเป็นจังหวัดที่มีความยากจนสูงสุดเป็นลำดับ 16 ของประเทศ ในทางกลับกัน มี 3 จังหวัดในภาคเหนือที่มีความยากจนอยู่ในระดับค่ามากไม่เกินร้อยละ 4 คือ พิจิตร กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ และพิษณุโลก (Social Data-based and Indicator Development Office, 2018) และจากสถิติข้อมูลโครงสร้างคนจน พบว่า เมื่อเทียบคนจนในชนบทกับชุมชนเมือง คนจนในชุมชนเมืองมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเร็วมากจากร้อยละ 32.86 ต่อคนจนทั้งหมดในประเทศในปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 37.81 ในปี 2558 และในปี 2559 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 39.06 ต่อคนจนทั้งหมดในประเทศ ส่วนหนึ่งคาดว่าเป็นผลจากค่าครองชีพในเมืองที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่รายได้ได้เปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่สั่งสมมานาน เป็นภาวะความขาดแคลนไม่มีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ ในระดับบุคคลส่งผลให้เกิดความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิต รวมถึงการขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลายๆ ด้าน และส่งผลต่อการพัฒนาในระดับประเทศตามมาในที่สุด จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัญหาและสาเหตุ ของความยากจนมาจากสาเหตุสำคัญสองประการ คือ สาเหตุจากปัจจัยภายในตัวบุคคล และสาเหตุจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล บทความนี้มุ่งนำเสนอ ความหมายของความยากจน ลักษณะของความยากจน สาเหตุของความยากจน และแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนในสังคมไทย (Saranjit, 2015) และในส่วนภาคเหนือ มีเส้นวัดความยากจน (ด้านรายจ่าย) เฉลี่ยที่ 2, 387 บาทต่อคนต่อเดือน ภาคเหนือมีจำนวนคนจน (ด้านรายจ่าย) เฉลี่ยจังหวัดละ 1.22 ล้านคน โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดในประเทศไทย คือ ร้อยละ 39.21 ส่วนจังหวัดจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันทั้งด้านภูมิประเทศและเชื้อชาติ เนื่องจากมีลักษณะทางกายภาพเป็นภูเขาที่สูง และเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตบางส่วนติดกับประเทศพม่า เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กลับมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่อง ต่อมาจึงได้มีการพัฒนาแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแผนพัฒนาชุมชน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นต้น ร่วมกันดำเนินงานแบบบูรณาการ ปัจจุบัน จังหวัดเชียงรายมีการจัดทำแผนครบทุกหมู่บ้าน จำนวน 1,751 หมู่บ้าน ประกอบด้วยแผนชุมชนระดับดีมาก (เกรดเอ) จำนวน 1, 451 หมู่บ้าน ระดับดี (เกรด บี) จำนวน 300 หมู่บ้าน (Jitsanguan, 2008) และจังหวัดเชียงรายมีองค์กรชุมชนที่ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนของชุมชนอย่างยั่งยืนที่เป็นรูปธรรม เพราะว่าชุมชนจะเข้มแข็งได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนด้วยกันเองที่จะการกำหนดทิศทางการพัฒนา การจัดการตนเอง การสาธารณสุขพื้นฐาน การอยู่อาศัยร่วมกัน การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของชุมชนท้องถิ่น (Imiwat et al., 2018) หรือการทำงานกับเครือข่ายทางสังคมต้องมีหลักสูตรการพัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่ายโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการเครือข่ายและการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและประชาชนภายในหมู่บ้าน (Janmeesri, 2019) เพื่อสนับสนุนความร่วมมือในการสร้างสรรค์ชุมชนได้อย่างเหมาะสมโดยการมี

ส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดประชุมประชาคมของชุมชนเพื่อวางแผนพัฒนาชุมชน และมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำมาวางแผนพัฒนาชุมชน (Patumsawad, 2016) และดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ไม่สร้างผลกระทบให้เกิดความขัดแย้ง หรือ สร้างความหมาดหมากกันในชุมชน (Yenbumrung, 2019) แสดงให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ทุกฝ่ายจะต้องบูรณาการร่วมกันถึงจะนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจในชุมชนได้อย่างเหมาะสม (Nunchan, 2019)

ดังนั้น กระบวนการขับเคลื่อนบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในมิติการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งความยากจนในมิติเชิงเศรษฐกิจและความยากจนในมิติเชิงสังคมของชุมชนในจังหวัดเชียงรายไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาที่เหมาะสมได้ เพราะเนื่องจากการแก้ไขปัญหาความยากจนนั้นเป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน และมีความยากในการดำเนินการให้เกิดความยั่งยืน สาเหตุความยากจนในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกัน หรือมีหลายประการในเวลาเดียวกัน อาจไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาด้วยนโยบายหรือกิจกรรมด้านหนึ่งด้านใดเป็นการเฉพาะได้ และต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และวิถีชีวิตเพื่อผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนที่ต้องทุ่มเทพยายาม และความมุ่งมั่นตั้งใจของประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงการเอาใจใส่ให้ความสำคัญจากส่วนราชการและองค์กรชุมชน ในการแก้ไขปัญหาอันนำไปสู่แนวทางต้นแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาแบบพหุกรณี (Multi case Studies) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และการร่วมสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participatory Observe) ในกิจกรรมหรือการดำเนินงานในพื้นที่ศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย กลุ่มผู้แทนหน่วยงานองค์กรภาครัฐ ผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชน กลุ่มผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจ ราษฎรชาวบ้าน และ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ รวมจำนวน 26 รูป/คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยการใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกก็ได้ ประกอบไปด้วย นักวิชาการ นักวิจัย ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชน ตัวแทนหน่วยงานภาคสังคม ตัวแทนภาคประชาชน รวมจำนวน 12 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีทั้งแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้แทนหน่วยงานองค์กรภาครัฐ 2) กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3) พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน และ ประชาชนในพื้นที่ โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่ทำให้เกิดความยากจน และอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ปัจจัยสำเร็จในการจัดการความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย และกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยได้ใช้สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยได้เชิญผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกก็ได้ ประกอบด้วย 1) นักวิชาการ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ 2) กลุ่มองค์กรชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ 3) ประชาชนในพื้นที่ และผู้สนใจ โดยมีประเด็นในสนทนากลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย สรุปหาข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย และสรุปหาข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

การสังเกตกิจกรรม ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเครื่องมือในการใช้เก็บข้อมูล ด้วยการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมสังเกตในกิจกรรมของชุมชน เช่น การประชุมประชาคม หรือการประชุมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพื้นที่ศึกษา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่ทำให้เกิดความยากจน และอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ปัจจัยสำเร็จในการจัดการความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย และกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล ในการเป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ได้ทำการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) โดยผู้วิจัยเลือกใช้ 3 เทคนิค คือ 1) เทคนิคต่างทฤษฎีหรือแนวคิด (Theory Triangulation) 2) เทคนิคต่างวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Method Triangulation) 3) เทคนิคต่างแหล่งข้อมูล (Data Sources Triangulation)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงประเด็นสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ นั่นคือ ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมนั้น มีความสมบูรณ์นั้น ครบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถตอบปัญหาของการวิจัยได้ชัดเจนสมบูรณ์และสอดคล้องกับกรอบความคิดในการวิจัยหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย เพื่อความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Method logical Triangulation) โดยเริ่มตั้งแต่เก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ การสังเกต แล้วนำมาบันทึก รวมทั้งกริยาท่าทาง พฤติกรรม บรรยากาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำมาประกอบการแปลความหมายร่วมกับการถอดเทปและการบันทึกภาคสนามในหลาย ๆ วิธี และ

มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยการนำกลับไปให้อ่านข้อมูลหรือกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงตามที่ผู้ให้ข้อมูลบอก เมื่อได้รับข้อมูลในแต่ละครั้งแล้วทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เบื้องต้น นำข้อมูลที่ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

และในส่วนการนำเสนอผลการวิจัย ใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาจากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มเฉพาะ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นและสรุปนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยสำเร็จในการจัดความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

จากวิเคราะห์ในภาพรวม ได้พบปัจจัยสำเร็จจากปัจจัยภายในที่มีผลสำคัญต่อจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ที่มีความสำคัญสูงสุด 5 ประการ สรุปได้ดังนี้

1) **ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ** เป็นทุนที่มีอยู่เดิมในชุมชน ชุมชนที่มีสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมกับการพัฒนาจะส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพ มีความพร้อม และมีแนวโน้มในการประสบความสำเร็จในการพัฒนาสูง

2) **การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย** ชุมชนที่เข้มแข็งจะมีการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพต่าง ๆ อย่างหลากหลาย นอกจากนี้ยังพบว่าการบริหารและจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพนั้นมีความสำคัญ และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลในการพัฒนาชุมชน

3) **การสนับสนุนจากองค์กรภายนอก** การที่ชุมชนจะพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่องนั้นนอกจากชุมชนจะต้องมีการร่วมกันเกิดแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานแล้ว ชุมชนยังได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางภาครัฐและเอกชน ซึ่งเข้ามาช่วยเสริมกระบวนการพัฒนาผ่านทางการถ่ายทอดความรู้ ฝึกอบรมและสนับสนุนทุนต่างๆ ตามสมควร โดยไม่ทำลายความเข้มแข็งของชุมชน

4) **วิถีชีวิตและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่เน้นทางสายกลาง** ชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่ มีวิถีชีวิตบนทางสายกลาง ที่พึ่งตนเองได้ และมีสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่ดี มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้รักสามัคคีกันในชุมชน จึงทำให้การพัฒนาเป็นไปได้โดยง่าย

5) **ผู้นำชุมชนมีศักยภาพโดดเด่น และมีความหลากหลาย** เนื่องจากคนในชุมชนมีการถ่ายทอดความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นที่โดดเด่น แต่ทุกคนในชุมชนมีความสามัคคี มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการกระจายการบริหารงานชุมชน สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ มีความเชื่อมโยงทั้งในด้านความสัมพันธ์และความรู้ความสามารถ

2. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในพื้นที่และจากการถอดบทเรียนชุมชนที่ประสบความสำเร็จ พบ กระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย สรุปได้ 5 กระบวนการ คือ

1) **ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแรงผลักดัน** คือ การที่สมาชิกในชุมชนจะต้องมีแรงผลักดันตระหนักรู้ในการที่จะต้องร่วมกันเปลี่ยนแปลงตนเอง ครอบครัวของตน และชุมชนของตนไปในทิศทางที่ดีกว่า เป็นการมองตัวเองให้ออก บอกความต้องการของตัวเองให้ได้ และการใช้กรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางขึ้นนำซึ่งการกำเนิดของแรงผลักดันหรือความตระหนักรู้เช่นนี้ อาจะมาจากปัจจัยในเชิงบวกหรือปัจจัยในเชิงลบก็ย่อมได้ ในด้านปัจจัยผลักดันเชิงบวก เช่น ความศรัทธาต่อแนวทางพระราชดำริ การประสบความสำเร็จจากชุมชนต้นแบบหรือพื้นที่ต้นแบบ ส่วนการสร้างแรงผลักดันจากปัจจัยผลักดันเชิงลบ

2) **ขั้นตอนที่ 2 การปรับเปลี่ยนเรียนรู้** คือ เมื่อชุมชนได้รับแรงผลักดันในทางใดทางหนึ่ง ชุมชนจะต้องสรุปให้ได้ว่า จะดำเนินการใดต่อยอดจากแรงผลักดันที่เกิดขึ้น นั่นคือ จะต้องเริ่มต้นปรับเปลี่ยนมิติต่าง ๆ ของปัจเจกชน และชุมชนให้สอดคล้องกับแรงผลักดันที่มีอยู่ เช่น ระดับปัจเจกชน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคไปในทิศทางที่สอดคล้องกับสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) **ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกันจัดทำแผนชุมชน** คือ การร่วมกันขับเคลื่อนหลักการที่เป็นนามธรรมสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมของสมาชิกชุมชนโดยเฉพาะผ่านการจัดทำแผนชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นแผนชุมชนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและความเข้าใจของสมาชิกชุมชน

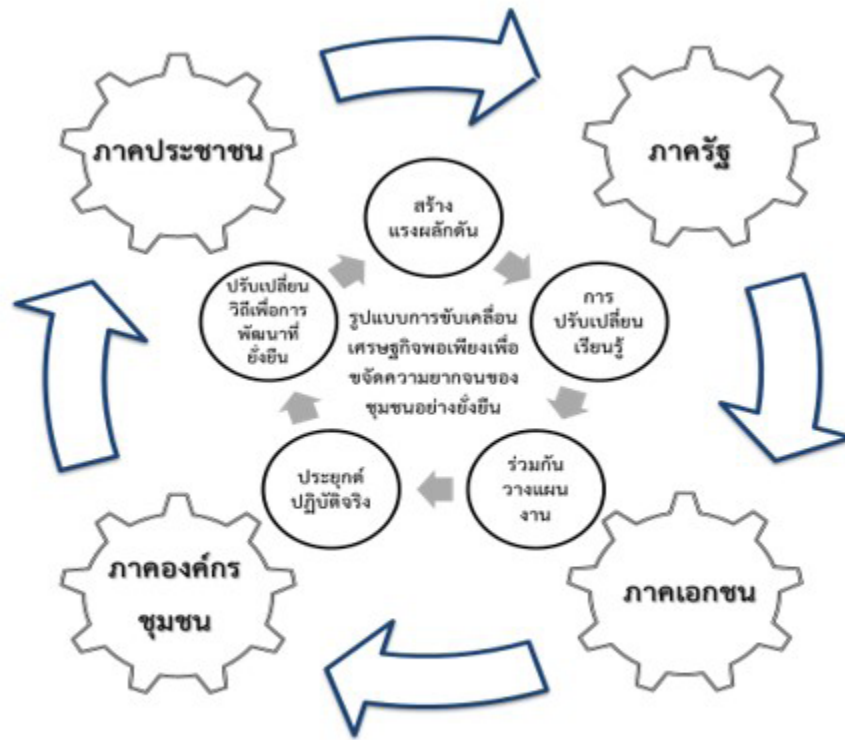
4) **ขั้นตอนที่ 4 การนำไปประยุกต์ขับเคลื่อนการปฏิบัติอย่างจริงจัง** หลังจากชุมชนมีแผนการพัฒนามตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ต่อไปคือกระบวนการปฏิบัติจริงให้เป็นสัมฤทธิ์ผลของการใช้ปรัชญา โดยเริ่มจากการลงมือปฏิบัติจากจุดเล็ก ๆ ไปหาจุดใหญ่ ๆ เช่น พฤติกรรมส่วนบุคคล การใช้จ่ายในครัวเรือน การลงหุ้นร่วมกันของกลุ่มการวางแผนผลิตของชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาศาสนาและการศึกษาในโรงเรียน การอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำและป่าไม้ของชุมชน การวางแผนเขตกรรมของชุมชน ไปจนถึงการสร้างเครือข่ายขยายผลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นต้น

5) **ขั้นตอนที่ 5 การปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญยิ่งคือสามารถน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจมาแปลงเป็นภาคปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินงาน ดำเนินชีวิต และพัฒนากลายเป็นวิถีแห่งชีวิตปัจเจกชนหรือวิถีแห่งการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยปกติทั่วไป ไม่ใช่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละโครงการ หรือขึ้นลงตามนโยบายทางการเมืองในแต่ละรัฐบาล ที่มีความผันผวนอยู่เสมอ หากแต่เป็นวิถีแห่งการพัฒนาที่ฝังรากลึกอยู่ในชุมชนจากรุ่นสู่รุ่นได้ อย่างมีความยั่งยืนในระยะยาว

3. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

ในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากหลักการในภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมการพัฒนาชุมชน การจัดความยากจนของชุมชน การสร้างความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บูรณาการจากภูมิปัญญาวิถีชีวิตของปัจเจกสู่วิถีวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของชุมชน อันนับว่าเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริงของกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ซึ่งนอกจากกระบวนการขับเคลื่อน 5 ประการข้างต้นแล้ว การจะขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ดำรงอยู่โดยธรรมชาติในระยะยาว เกิดเป็นการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน มิใช่เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดจากการส่งเสริมหรือจัดทำขึ้นในระยะสั้นเท่านั้น โดยกระบวนการขับเคลื่อนทั้ง 5 นั้นได้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคองค์กรชุมชน และภาคประชาสังคม ที่ได้ร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดความยากจน
ของชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

รูปแบบการจัดความยากจนที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาวิจัยในพื้นที่ได้พบศักยภาพชุมชนที่เป็นปัจจัยสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดความยากจนอย่างยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ใน 4 ด้าน คือ

1) ศักยภาพด้านทรัพยากร ชุมชนแม้มีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ก็ได้มีการขับเคลื่อนการบริหารจัดการการตนเองอย่างเหมาะสม เช่น การมีทรัพยากรเชิงวัฒนธรรมและวิถีชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการสร้างคุณค่า มูลค่าควบคู่กับการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร โดยการมีต้นแบบในการศึกษาที่ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการพัฒนาตอยตุง

2) ศักยภาพด้านผู้นำและองค์กรชุมชน ชุมชนมีผู้นำองค์กรชุมชนที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ มีความเข้มแข็งเป็นพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และประสานความร่วมมือในการจัดการในแง่การพัฒนาความพร้อมของชุมชนในด้านความรู้ และพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตนเอง รวมทั้งหาแนวทางส่งเสริมจากภายนอกชุมชน เช่น นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน การส่งเสริมภาคการตลาด การเชื่อมโยงแหล่งทุนสนับสนุนอื่น ๆ

3) ศักยภาพด้านการจัดการตนเอง สมาชิกในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การทำกิจกรรม ติดตามประเมินผล เรียนรู้และรับประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ รวมถึงมีการกำหนดมีกฎ กติกาที่เห็นร่วมกันจากชุมชนที่สามารถกำกับการดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้ คือ มีข้อตกลงร่วมกันภายในชุมชน เช่น

ความสะอาดความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม

4) ศักยภาพด้านการประสานงานเครือข่าย แม้ชุมชนมีการรวมกันเป็นกลุ่มที่หลากหลาย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ได้เป็นตัวแทนในการทำหน้าที่ผลักดันการกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชน และส่งเสริมการจัดการมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการพัฒนาให้เป็นไปตามตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนบนฐานทุนชุมชนที่มี รวมถึงการแสวงหากลไกสนับสนุนจากภายนอก และการทำงานเป็นภาคีเครือข่ายในลักษณะส่งเสริมสนับสนุนกันและกัน

จึงได้สรุปจากการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ได้องค์ความรู้เรียกว่า “CMPAC Modal : รูปแบบการขจัดความยากจนอย่างยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย” อันมีองค์ประกอบสรุปได้คือ

1) C = Create Motivation การสร้างแรงผลักดันจากภายใน คือ การที่สมาชิกในชุมชนจะต้องมีแรงผลักดันหรือความตระหนักรู้ในการที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง ครอบครัวของตน และชุมชนของตนไปในทิศทางที่ดีกว่า

2) M = Modify Learning การปรับเปลี่ยนเรียนรู้ คือ การปรับเปลี่ยนระดับปัจเจกชน เช่น พฤติกรรมในการบริโภค ค่านิยมวิถีคิด รวมถึงแนวทางของการประกอบอาชีพ การปรับเปลี่ยนระดับชุมชน

3) P = Plan Together การวางแผนอนาคตชุมชน การใช้หลักภูมิสังคมของชุมชนในการจัดทำแผน และการมีหลักดำเนินงานของแผนที่เหมาะสมกับชุมชน

4) A = Applied Implementation การประยุกต์วิธีการและปฏิบัติจริง คือ หลังจากชุมชนมีแผนการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะต้องมีการประยุกต์ใช้ในความเป็นจริงตามสภาพเงื่อนไขของแต่ละชุมชนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจจะจัดแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การปฏิบัติเชิงลึก และการปฏิบัติเชิงกว้าง

5) C = Change for Sustainable Development การปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ สามารถน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจมาแปลงเป็นภาคปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน ดำเนินชีวิต และพัฒนากลายเป็นวิถีแห่งชีวิตปัจเจกชนหรือวิถีแห่งการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม เพราะการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากภาคหลักการให้เป็นภาคปฏิบัติ และพัฒนาอย่างมั่นคงและถาวรให้เป็นวิถีชีวิตของปัจเจกและวิถีวัฒนธรรมของชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลสรุปสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. ปัจจัยสำเร็จในการขจัดความยากจนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

จากวิเคราะห์ในภาพรวม ได้พบปัจจัยสำเร็จจากปัจจัยภายในที่มีผลสำคัญต่อขจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย การสนับสนุนจากองค์กรภายนอก วิถีชีวิตและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่เน้นทางสายกลาง และผู้นำชุมชนมีศักยภาพโดดเด่น และมีความหลากหลาย เนื่องจากคนในชุมชนมีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นที่โดดเด่น แต่ทุกคนในชุมชนมีความสามัคคี มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการกระจายการบริหารงานชุมชน สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ มีความเชื่อมโยงทั้งในด้านความสัมพันธ์และ

ความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับ กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (Bhiromrat, 2010) ได้สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา จะเห็นได้ว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านหลักการ ประกอบด้วย (1) พอประมาณ (2) มีเหตุผล (3) มีภูมิคุ้มกันและด้านเงื่อนไขประกอบด้วย (1) ความรู้ (2) คุณธรรม (3) ระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา (4) ระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา (5) ความคิดเห็นของนักศึกษาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ จากการศึกษา สามารถสรุปความหมายแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นได้ว่า นักวิชาการได้ศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจ ผลของการศึกษาเป็นตัวอย่างชี้ให้เห็นว่า ถ้านำไปปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ย่อมจะได้ผลดี เพราะสามารถบริหารจัดการตามอัตราส่วนของหลักปรัชญาเศรษฐกิจ และลดความเสี่ยงการประกอบการลงได้ จึงสร้างความมั่นคง และความยั่งยืนในครอบครัวและชุมชนสร้างชุมชนแห่งสันติภาพ ปัญญาภาพและเอกภาพในชุมชน

2. รูปแบบการจัดความยากจนที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาวิจัยในพื้นที่ได้พบศักยภาพชุมชนที่เป็นปัจจัยสำเร็จในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขจัดความยากจนอย่างยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบถึงกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย ใน 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแรงผลักดันจากภายใน คือ การที่สมาชิกในชุมชนจะต้องมีแรงผลักดันหรือความตระหนักรู้ในการที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง ครอบครัวของตน และชุมชนของตน 2) การปรับเปลี่ยนเรียนรู้ คือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับบุคคลและชุมชน จากการเรียนรู้จากภายในชุมชน เช่นจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และการเรียนรู้จากภายนอกชุมชน เช่น จากองค์กรพัฒนาเอกชน 3) การวางแผนอนาคตชุมชน โดยที่หลักการสำคัญของแผนชุมชนมีอยู่ 2 ประการ คือ การใช้หลักภูมิสังคมของชุมชนในการจัดทำแผน และการมีหลักดำเนินงานของแผนที่เหมาะสมกับชุมชน 4) การประยุกต์วิธีการและปฏิบัติจริง คือ หลังจากชุมชนมีแผนการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จะต้องมีการประยุกต์ใช้ให้เป็นจริงตามสภาพเงื่อนไขของแต่ละชุมชน และ 5) การปรับเปลี่ยนวิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ สามารถน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจมาแปลงเป็นภาคปฏิบัติ ปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินงาน ดำเนินชีวิต และพัฒนากลายเป็นวิถีแห่งชีวิตปัจเจกชนหรือวิถีแห่งการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (Sriboonjit et al., 2008) ได้ทำโครงการประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่างๆ ของประชาชนในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จากการวัดระดับความรู้และความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนในทุกอาชีพยังไม่ค่อยมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน ประชาชนในภาคเกษตรมีความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขการมีความรู้และคุณธรรม ประชาชนในภาคบริการมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน เจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน และลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะหลักการมีภูมิคุ้มกัน ส่วนประชาชนในภาคราชการมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน เมื่อศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในทุกมิติ พบว่าประชาชนทั่วไปนำมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก ประชาชนในภาคเกษตรนำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และประชาชนในภาคบริการ นำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลางโดยนำมาใช้มากในมิติด้านสังคมเช่นเดียวกัน สำหรับเจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมนำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และประชาชนภาคราชการ นำมา

ประยุกต์ใช้ในระดับมากโดยนำมาใช้มากในมิติสังคมเช่นเดียวกัน

3. แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย

สำหรับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย มีแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นจากการจัดการในชุมชน เช่น ส่งเสริมให้ชุมชนนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีการกระตุ้นให้กลุ่มอาชีพต่างๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าชุมชนในระดับพื้นที่ เป็นการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างนวัตกรรมพัฒนา/ต่อยอดและผสมผสานความรู้ไว้ในสินค้าและบริการ โดยการเชื่อมโยงผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารระหว่างผู้ผลิตในแต่ละภูมิภาคเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว ตลอดจนสามารถสร้างช่องทางให้ผู้บริโภคได้สะท้อนความต้องการผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งผลให้เกิดการทำงานร่วมกันได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ พระมหาประกาศิต สิริเมธ (Phramaha Prakasit Sirimedho, 2016) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการส่งเสริมสนับสนุนในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น คือ มีการร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ องค์ความรู้ และความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะการทำงานเป็นทีม (Team work) เพราะว่าการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานการพัฒนา มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ องค์ความรู้ ภูมิปัญญา และความชำนาญของชุมชนร่วมกันกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์แก่ชุมชนส่วนรวมอย่างเหมาะสมสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดความยากจนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในจังหวัดเชียงราย มีข้อเสนอแนะเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อไปดังนี้

1) ส่งเสริมให้ชุมชนนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการสร้างความหลากหลายของกิจกรรมการพัฒนาเป็นการจัดการปัญหาและประเด็นต่างๆ ของชุมชนด้วยตนเอง

2) กระตุ้นให้กลุ่มอาชีพต่างๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนเป็นการร่วมกันคิดเพื่อหาหน่วัตถุกรรมการผลิตสินค้าร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

3) สร้างบรรยากาศและพื้นที่สาธารณะให้ผู้ผลิตในชุมชน สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ถ่ายทอดและเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตในชุมชนด้วยกันให้เกิดความไว้วางใจ นำไปสู่การสร้างเครือข่ายการผลิตในชุมชนที่เป็นความสัมพันธ์แนวดิ่งของผู้ผลิตในกระบวนการผลิตตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบจนถึงการผลิตเป็นสินค้าและบริการต่าง ๆ ผู้บริโภค เกิดพลังร่วมที่จะสามารถใช้พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Reference

- Bhiromrat, K. (2010). *Students Conduct of Rajabhat Universities in Bangkok on the way of Self-sufficient Economy*. Research Reports. Suan Sunandha Rajabhat University.
- Imiwat, P. et al. (2018). Localization: Community Management Innovation of Hua-Ngom Sub-district, Phan District, Chiang Rai Province. *Governance Journal*, 7(2), 173-193.
- Janmeesri, S. (2018). Performance Effectiveness of the Village Committee. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 4(2), 133-154.
- Jitsanguan, T. et al. (2008). *The Study on Sufficiency Economy Movement: Lessons Learned from 40 Selected Villages*. Research Reports to Office of the National Economic and Social Development Board, Kasetsart University.
- Nunchan, A. (2019). Factors Affecting Public Acceptance of the Construction of Community Waste Disposal Plants. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*. 2(1), 35-46.
- Patumsawad, T. (2016). The Participation of Citizens in Building Strong Communities Case Study Community Don Muang Khong. *Rajapark Journal*, 10(20), 178-188.
- Phramaha Prakasit Sirimedho. (2016). *The Driving Mechanism to Develop Sufficiency Economic Villages in Nakhon Pathom Province*. Research Reports. Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Saranjit, T. (2015). Problem of Poverty in Thailand. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanity*, 5(2), 12- 21.
- Social Data-based and Indicator Development Office. (2018). *Thailand's Regional Revenue and Inequality*. Report. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board
- Sriboonjit, S. (2008). *The Comparative Assessment Project in the Public Dimension to Bring the Sufficiency Economy Philosophy*. Research Report. Chiangmai University.
- Yenbumrung, N. (2019). The Political Economy of Peri – Urban: The case of Khong Sam, Klong Luang District Pathumthani. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 4(2), 69-82.